

עטרת תפארת

במחיצת רבינו הגדול מרן בעל אילת השחר זצוקללה"ה
טור שביעי מהחברות הגרמ"י שניידר שליט"א

פרשת

תצוה -

פורים המשולש

◆◆◆

שנת

תשפ"א

◆◆◆

גליון 92

להודיע שכל קוויך לא יבושו

ואם כי לכאור' באמונה כל אחד חושב האם חלילה וחס הוא לא מאמין?! אבל אעפ"כ כמו שבכל הדברים צריך חיזוק, אמונה היא ג"כ מהדברים שמאד צריך חיזוק... ורצינו לדבר על החלק הזה, עד כמה שחשוב לחפש עצות האיך להתחזק בענין של בטחון בהקב"ה, להרגיש, שהכל נעשה בהשגחה פרטית, הכל מדויק! ואם בן אדם רוצה להסתכל, הוא יכול לראות את זה ג"כ על עצמו. כל מה שקורה עם האדם, הוא רואה הרבה פעמים שקורה ממש נסים, ואם הוא רק מתבונן יראה שזה הכל ממש נסים! מה שהוא חי, האיך שהוא הולך, וכל מה שקורה איתו כסדר. אבל בדרך כלל בן אדם לא מסתכל כל כך, ולא שם לב לכל דבר שקורה. והאריך רבינו על הגמ' בתענית וצונצנת המן.

להיזהר "מריבוי השתדלות"

ובסיום דבריו אמר: א"כ גם אנחנו בימינו, הרי בודאי צריך מאד חיזוק בענין זה, שהרי רואים האיך שאנשים, למרות שכל אחד מאמין, בכל זאת רואים שההשתדלות שכן אדם עושה בשביל עניני עולם הזה, היא יותר מדאי, דאמנם זה לא פשוט לחיות בלי השתדלות, דלא כל אחד בדרגה כזאת שיהיה בלי השתדלות, אבל גם כשעושים השתדלות, אם עושים עם כל הפרטי פרטים, שיהיה טוב, זה מראה שהאדם הזה הוא לא מאמין כל כך במאה אחוז, והוא כבר בכלל "קטני אמנה".

ובזה אנחנו צריכים להתחזק מאד, וממילא גם לימוד התורה, כמו אצל ירמיה הנביא כשרצה שיעסקו בתורה, הוצרך להראות להם את צונצנת המן, כי בלי האמונה החזקה הזאת, גם בתורה אי אפשר...

ויסוד זה צריך לדעת, כי כל מה שכן אדם עושה, זה הכל בהשגחה פרטית, וכל מה שנגזר עליו, זה הכל ממרום, ולא קורה דברים סתם! ומה שיותר מתחזקים בזה, יש יותר סיכויים שהבן אדם יעלה והדור יעלה, ואפי' הדורות הבאים, כמובן שזה הכל מוגבל דאי אפשר עד בלי סוף, אבל זה מועיל מאד לכל הדור.

והקב"ה יעזור באמת שיתחזקו בזה, וממילא יתחזקו ג"כ בלימוד התורה, ויחזקו את הדור, ועי"ז הקב"ה יעזור שנזכה לגאולה השלימה במהרה בימינו, ע"כ.

לראות את הנסים, יום יום

ומפעם לפעם ה' רבינו מטפטף לנו מדברים מוחשיים, שרואים בזמננו, שאפשר לראות בהם את הנסים שהקב"ה עושה לכל אחד ואחד.

ופעם אחת אמר, אתמול ראינו האיך שנופל כסף מהשמים. וסיפר על כסף מסויים בסכום גדול מאד שהגיע אליו, ועבר מיד לידי ת"ח שה' צריך לזה מאד לנישואי בתו.

והרבה פעמים ה' מספר שרבי נחומקה זצוק"ל מהורודנא, ה' דואג הרבה מאד ליתומים ואלמנות, וה' לפעמים לווה כסף,

תשועתם היית לנצח

שושנת יעקב צהלה ושמחה... תשועתם היית לנצח, ותקוותם בכל דור ודור. "להודיע שכל קוויך לא יבושו, ולא יכלמו לנצח כל החוסים בך", כך יסדו הקדמונים לומר לאחר מגילת אסתר, כמובא בסידור הרוקח ועוד ראשונים.

וידוע בשם מרן הגר"ז זצוק"ל שה' מביא את לשון הרמב"ם (בתחילת ספרו המדע לאחר שמנה את התרי"ג מצות) וצוו לקרות את המגילה בעונתה, כדי להזכיר שבחיו של הקב"ה, ותשועות שעשה לנו, והיה קרוב לשועתינו, כדי לברכו ולהללו, וכדי להודיע לדורות הבאים שאמת מה שהבטיחנו בתורתנו ומי גוי גדול אשר לו אלקים וגו', עכ"ל.

נמצא שהמטרה שתקנו את ימי הפורים, "להודיע שכל קוויך לא יבושו".

לישועתך קיינו כל היום

ודבר זה הוא יסוד גדול בחיי האדם, לחיות כל הזמן עם קוה אל ה', חזק ויאמץ לבך וקוה אל ה'.

וכך אנו אומרים בתפילת שמונה עשרה "כי לישועתך קיינו כל היום", וכבר העיר מרן החפץ חיים זצוק"ל האיך אדם אומר דבר שקר, וכי אנו באמת מקוים כל היום? וזו באמת תמיהה גדולה, אבל עכ"פ אנו רואים שכך צריך להיות, שהאדם יהי "כל היום" במצב של "לישועתך קיינו".

וכשמסתבונים בפסוקים בתהלים, מפליא לראות האיך חלק גדול מאד של הפסוקים סובבים סביב ענין הבטחון והקיו לה', עשרות עשרות פסוקים,

פזורים בהרבה מאד פרקים. רואים שכך היה חי דוד המלך, כל הזמן מקוה ובוטח' בה'.

וצדיק באמונתו יחי

וכבר הזכרנו מה שכתב רבינו זצוק"ל במכתב תשובה לכ"ק הצדיק רבי דוד אבוחצירה שליט"א שזוהי המצוה העיקרית שצריך להתחזק ולהתאמץ בה בדורינו. ואמר שכן מבואר בסוף מכות, בא חבקוק והעמידן על אחת "וצדיק באמונתו יחי".

ובהרבה שיחות האריך רבינו בענין זה, וביאר את הגמ' הנ"ל בהרחבה, ויסוד הדברים שבכל המצות ראו שאי אפשר לדרוש מהדורות שנחלשו, לקיימן בכל תוקפן, אבל במצוה זו של "צדיק באמונתו יחי" אין פשרות, אלא צריך לקיימה בכל הכח.

בא חבקוק והעמידן על אחת

ובמשא הפתיחה לזמן קיץ תשנ"ט בישיבתו הק' "ארחות תורה" הרחיב הדברים בענין זה, ואמר: הגה ידוע מאמר חז"ל בסוף מכות, בא חבקוק והעמידן על אחת, שכאשר ראו הנביאים שהדורות נתמעטו, עשו הנביאים דברים כלליים שעל ידיהם יוכלו לזכות, וכפי מה שנתמעטו הדורות מיעטו עוד ועוד, עד שלבסוף בא חבקוק והעמידן על אחת "וצדיק באמונתו יחי".

ומתחייב להחזירו בזמן מסויים, כגון בשעה שתיים עשרה בצהריים, ואח"כ כשהגיע זמן הפירעון, גם כשהי' חמישה רגעים קודם, הי' רגוע שבודאי יגיע הכסף, וכך היה שבשתיים עשרה היה לו את הכסף.

בטחון שי"ך למה שמוכרח

והכלל שהי' אומר, שלההכרח שי"ך יותר שיהי' בטחון, ולכן למזון וכו' יכול לבטוח, וכן לנישואי הילדים, אבל על מותרות, לא כ"כ פשוט, וכפי שכתב במכתבו על בטחון, וז"ל: מהעיקרים הגורמים קושי לבטחון בה' כיון שרוצים לחיות חיי מותרות, וכיון שצריך לזה הרבה, לכן מחפש בטחון באדם, כי לההכרח יש יותר אפשרות לבטוח בהקב"ה, ועל היותר מההכרח קשה לבטוח. עכ"ל.

ומתחילה כתב יותר בפרטות וז"ל ועל היותר מההכרח קשה לבטוח, וגם לא בטוח שע"ז יועיל בטחון, הגם שאומרים בשם גאון גדול א' שגם ע"ז מועיל בטחון, אבל רק בן אדם במדרגה גדולה מאד.

לכן אדם רגיל שרוצה מותרות סומך על כל מיני דברים ולא על הקב"ה לבד, ועושים השתדלות אפילו לעשות דברים שזה יותר רחוק שמא זה יוסיף להשיג מבוקשו, וזה נוגע לכל תחומי החיים, בזה הוא מראה שאין לו בטחון בהקב"ה כלל, עכ"ל.

[וכונתו לגאון גדול א', היינו רבי ישראל סלנטר זצוק"ל כידוע המעשה עם השעון זהב, שאמר לרש"ש שאם יבטח בהקב"ה שיביא לו שעון זהב, זה יגיע, והרש"ש אמר שזה לא יועיל, ולפתע נכנס חייל, ואמר שיוצא כעת לחזית, ואינו יודע אם יזכה לחזור, ומפקיד ביד רבי ישראל את השעון זהב, ואם לא יחזור במשך כך וכך זמן, הרי הוא במתנה לרב, וכך הי' שלא חזר בסוף].
ואח"כ מחק רבינו קטע זה, כי אמר שאינו רוצה להיכנס לזה, רק כתב המשפט הנ"ל, כי לההכרח יש יותר אפשרות לבטוח בהקב"ה, ועל היותר מההכרח קשה לבטוח.

להתבונן מה שעבר בחיים

והי' אומר שהדרך לחזק את עצמו בבטחון, היא ע"י שיתבונן על העבר, כמה נסים בלי סוף עשה עמו הקב"ה בכל שלבי החיים, שהגיע פתאום דבר זה, ופתאום צף איזה סכום גדול ממקום שלא חשב כלל, וכו' וכו'.

וכל שיתבונן בזה יותר, יראה האיך שהקב"ה מתנהג עמו בהשגחה פרטית, ודואג לו לכל צרכיו, וכדכתיב גול על ה' דרכך, ובטח עליו והוא יעשה".

בטחון "באמת"

אמנם צריך שיהי' בוטח "באמת", וכמו שאנו אומרים ותן שכר טוב לכל הבוטחים בשמך "באמת".

ואמנם הי' רבינו תמה למה מוסיפים באמת, הרי אם אי"ז באמת, אי"ז בטחון כלל? אך עכ"פ ברור שאם האדם לא רגוע ומוטרד כל הזמן, אינו יכול להיקרא בטחון.

והי' מספר רבינו שהיתה אשה אחת חבירה של הרבנית הצדקנית ע"ה שהיתה תמיד אומרת למה אנשים דואגים האיך יחתנו את הילדים, למה אין להם בטחון, וכך כל פעם שהיתה מחתנת את ילדיה היתה אומרת אנחנו לא דואגים כי יש לנו בטחון.

ולמעשה התברר אח"כ שהי' להם קרוב משפחה שלקח על עצמו את כל עול הנישואין...

והחזון איש באמונה ובטחון מאריך על "מזמרי הבטחון" בפיהם, ואין פיו ולבם שוין, ראה שם באורך.

המבחן האמיתי לבטחון

והי' חוזר על דברי החזון איש שהמבחן הגדול הוא במצב שנראה לו שחבירו מפריע לו בפרנסתו, כגון שיש לו חנות, וחבירו פותח לידו חנות מאותו סוג, כאן נבחנת המידה באמת,

כי אם אתה חי עם בטחון, לא יפריע לך כלל, ואדרבה תעזור לו ותסייע בידו, אבל אם מרגיש שהוא מפריע לו, ועוד עושה אלו מלחמה, רואים שהבטחון רחוק ממנו מאד.

בטחון בנושאים רוחניים

ודבר זה שכתב רבינו במכתב שנוגע לכל תחומי החיים, הוא לא רק בענינים גשמיים, אלא גם במוסדות, כמו למשל אחד שיש לו ישיבה, אם הוא חושש מישיבה חדשה שנפתחת, שזה יפריע להתפתחות ישיבתו, זה מורה על חסרון בבטחון. וכמובן שהי' נאה דורש וינאה מקיים", כפי שראינו בחוש בפתיחת מוסדותיו, שהי' מורה על מיעוט השתדלות בחיפוש תלמידים, ומצד שני סייע ודאג מאד למוסדות אחרים, גם כשהי' נראה לכאור' שזה על חשבון מוסדותיו...

לשמח במתחרה...

ובכלל הי' אומר לאלו שהיו באים לבכות שפותחים מוסד מקביל וזה יכול להפריע להם, שפעם באו לחזון איש עם כזו טענה. ואמר להם החזון איש משל מככר הנעלים, שהי' אחד שהיתה לו חנות נעלים במקום ציבורי והצליח מאד, ובא אחר ורצה לפתוח חנות נעלים בסמוך אליו! ובמקום לרדפו, סייע לו בעצות וכו', וכשראו אנשים שמצליחים שם עם חנויות נעלים, באו עוד אנשים ופתחו שם עוד ועוד חנויות נעלים, עד שנעשה למרכז גדול של נעלים, והיתה פרנסה לכולם.

כך כשיפתחו עוד ישיבה ועוד חניידר, כל המקום ייהפך להיות מרכז לתורה, ויבואו עוד ועוד, ואף אחד לא יפסיד, אלא אדרבה ירוויחו כולם.

והי' מסיים ע"ז רבינו, אוי לנו אם בשעתו לא היו נותנים לפתוח עוד חניידר, מה היה...

ואנכי הסתר אסתיר...

והיסוד הגדול בנס פורים, שהי' בבחינת "אסתר", כפי שהי' מביא רבינו מהגר"א זצוק"ל, שבעצם כל השתלשלות המעשה עם אחשוורוש, נפרס על הרבה שנים, וכל דבר כשלעצמו, לא ייחסו לו כ"כ חשיבות. רק הקב"ה סידר דבר אחר דבר, דברים שנראים בשיגרה, שזה היה למעשה הכל הכנה לנס הגדול. ומזה עלינו ללמוד גם לכל אחד ואחד, לראות ולהתבונן על כל מצב בחיים, גם דברים הנראים לכאור' בשיגרה ובטבע, האיך שהכל מסודר ומזומן מאתו ית"ש לטובה.

הארכנו מעט, אך יהי' רצון שיהיו הדברים לתועלת לכולנו, ונתחזק בדרגה של לישועתך קוינו כל היום, ונזכה לראות את תשועתם היית לנצח, לראות בישועת כלל ישראל במהרה בימינו אמן.

לפי ששהו עצמם...

ואסיים "בענינא דיומא". על כל אחד לדעת, כי כשגדולי ישראל מורים ובאים ללכת "להתחסן", צריך "לרוץ".

ומצונו ביבמות בשילהי החולץ, מפני מה גרים מעונין בזמן הזה, על ששהו עצמם להיכנס תחת כנפי השכינה.

והרי זה פלא, מצד אחד משכנעים אותם לא להתגייר, ואם בסוף הוא בכל זאת מתגייר, יש עליו טענה, למה חיכית עד עכשיו?! עד שנענש על זה.

והדברים קל וחומר, למצב כזה שגדולי ישראל מזהירים, שזה בכלל "ונשמרתם מאד לנפשתיכם", ואין ממה לחשוש, כל השוהה את עצמו.. גם אם בסוף יתחסן, שיקח בחשבון את דברי חז"ל הק' הנ"ל.

יהי' רצון מלפני אבינו שבשמים להסיר המגיפה הנוראה מעלינו, ונשמע ונתבשר בשורות טובות ישועות ונחמות, ויקיים בנו אבינו שבשמים "מרבין בשמחה".